

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginjohtajan katsaus

Johdanto

Yleinen kehitys

Energiantuotanto ja -kulutus

Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen

Kulutus ja materiaalit

Vastuullinen vantaalainen

Liitteet

NAVIGOINTIOHJE:

Ympäristövastuuraportti on toteutettu navigoitavana versiona. **Voit selaila kokonaisuuden pääteemoja alalaidassa olevien nuolien avulla,** ja syventyä haluamiisi lisätietoihin mielesi mukaan painamalla sinisiä linkkipainikkeita. Tältä sivulta pääset navigoimaan suoraan eri pääteemoihin.

Joillakin sivuilla toimenpiteitä ja niiden suodattimia. Suodattimien painikkeita klikkaamalla voit tarkastella tietoa valitsemastasi näkökulmasta.

Kaupunginjohtajan katsaus

Vantaan ympäristövastuuraporttiin 2021–2022 on jälleen koottu yhteenveto resurssiviisauden tiekartan toimenpiteiden toteutumisesta ja ympäristövastuun edistymisestä Vantaalla.

Kulunutta vuotta on synkentänyt pandemian pilvet ja Euroopan turvallisuustilanteen muuttuminen on repinyt kaiken muun ohella ihmisten sydämiä. Samaan aikaan ilmastomuutoksen vakava varjo ei ole kadonnut mihinkään. Ilmastotyö on edennyt Vantaalla ja kaupungin kasvihuonekaasut ovat olleet laskussa pitkään. Vuoden 2021 päästötiedot saadaan toukokuussa 2022, jolloin ne lisätään ympäristövastuuraporttiin.

Vantaan päästöt ovat laskeneet suurelta osin Vantaan Energian toimien vuoksi, mutta myös kaupungin omat toimet kaupunkiorganisaation päästöjen vähentämiseksi ovat edenneet. Helpot toimet on toteutettu ja vaikeammin ratkaistaviin asioihin on puututtu muun muassa selvittämällä niitä keinoja, joilla muutoksiin päästään.

Olemme siis vaikeammin toteutettavien ratkaisujen edessä, jotta hiilineutraalius 2030 Vantaalla saavutetaan. Vuoden 2022 alussa resurssiviisauden tiekartta päivitettiin ja päivitys oli monella tapaa ajankohtainen. Entisten neljän kaistan lisäksi tiekarttaan lisättiin kaksi kaistaa, Monimuotoinen luonto sekä Hiilinelut ja kompensointi. Tilaus luonnon monimuotoisuuden parempaan huomioimiseen kertoo luontokadon etenemisestä, joka liittyy kiinteästi ilmastomuutokseen, mutta on myös itsessään perustavaa laatua oleva ympäristöhaaste.

Päivitetyssä tiekartassa Vastuullinen Vantaa -kaista pitää sisällään kirjon toimenpiteitä, joilla asukkaita, yrityksiä ja yhdistyksiä sekä kannustetaan että tuetaan mukaan ilmastotyöhön. Ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi juuri asukkaiden ja yritysten toimet ovat jatkossa ratkaisevia. Keskeistä on, kuinka tulevaisuudessa liikumme ja kuinka vastuullisesti toimimme. Olemme uuden ajan edessä monellakin tasolla ja tarvitsemme toivoa sekä ennen kaikkea tahtoa uusien toimintatapojen käyttöönottoon. Me Vantaalla uskomme, että kaupungissamme riittää sekä toivoa että tahdonvoimaa tämänkin haasteen kohtaamiseen.

*Ritva Viljanen
kaupunginjohtaja*

YMPÄRISTÖVASTUURAPORTTI

2021-2022

Johdanto

Vantaan kaupungin ympäristövastuuraportti 2021–2022 kertoo, kuinka hyvin Vantaan resurssiviisauden tiekartan toimialojen toteutussuunnitelmien tavoitteet ovat edenneet vuoden aikana. Raportissa on myös yhteenveto valtuustokauden 2018–2021 tiekartan tavoitteiden toteutumisesta. Entiseen tapaan raportissa kerrotaan myös hyvistä toimintatavoista ja teoista, joita resurssiviisauden edistämiseksi on Vantaalla tehty. Raporttiin on myös kerätty kaupungin ekologisen kestävyuden indikaattorit, joilla kehitystä on seurattu jo vuodesta 2007 sekä ympäristötilinpito 2021.

Kuva: Jyri Huhtala

Kaupungin ympäristökeskus koordinoi resurssiviisauden tiekartan ja kaupungin ilmastotyön toteutumista ja raportointia. Raportointiin ja ympäristövastuuraportin tekstien tuottamiseen ovat osallistuneet lukuisat asiantuntijat kaupungin eri toimialoilta.

Yleinen kehitys

Kulunut vuosi on ollut kaupungin ympäristövastuullisuustyön kannalta kiireistä aikaa. Vuoden 2021 aikana päivitettiin resurssiviisauden tiekartta. Työhön osallistettiin laajalti eri alojen asiantuntijoita, asukkaita ja yrityksiä. Päivitetty tiekartta hyväksyttiin helmikuussa 2022 pian uuden kaupunkistrategian jälkeen.

Kaupungin päästölaskentatiedot valmistuvat toukokuun lopussa. Päästötietoihin saatiin uutta näkökulmaa, kun Vantaa selvitti ensimmäistä kertaa yksityisestä ja julkisesta kulutuksesta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt eli kaupunkilaisten hiilijalanjäljen.

Kuva: Olivia Ranta

Vantaan kaupungin strategia vuosille 2022–2025

1 / 2

Vantaan kaupungin strategia vuosille 2022–2025 hyväksyttiin 31.1.2022. Vantaalla strategian keskeisen sisällön muodostavat visio ja arvot sekä kuuden painopisteen alle jäsennetyt valtuustokauden strategiset tavoitteet ja niille asetetut mittarit. Valtuustokauden strategiaa toteutetaan vuosittain talousarvion valtuustotasoisten sitovien tavoitteiden sekä toimialojen ja palvelualueiden tuloskorttien kautta.

Näiden tavoitteiden toteutumista seurataan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä kolme kertaa vuodessa.

Laajaan valmisteluun perustuvan esityksen mukaisesti strategian kuusi painopistettä ovat:

- Taloudellisesti kestävä ja elinvoimainen kaupunki
- Hyvät asukaslähtöiset palvelut
- Eriarvoistumisen estäminen
- Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa
- Kehittyvät kaupunkikeskukset
- Merkityksellistä työtä vaikuttavalla johtamisella

Vantaan kaupungin strategia vuosille 2022–2025

2 / 2

Vantaan strategian strategiateemat toimivat strategian poikkihallinnollisen toteutuksen tukena. Strategiateemat ovat osittain päällekkäisiä paino-pisteiden kanssa, mutta niiden osalta on oleellista se, että ne koordinoivat toimintaa kaupunkitasoisesti. Teemojen tavoitteet kohdistuvat pitkälle aikavälille ja oletettavaa onkin, etteivät ne toteudu kokonaisuudessaan strategiakauden aikana, vaan niiden toteuttaminen jatkuu jossain muodossa myös tulevilla strategiakausilla. Strategiaa toteutetaan myös strategisilla ohjelmilla, joista yksi on resurssiviisauden tiekartta.

Ekologisesti kestävä Vantaa strategiateema jatkaa edellisellä valtuustokaudella alkanutta työtä Vantaan hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi. Teeman uutena näkökulmana on huolehtia luonnon monimuotoisuudesta tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Teeman työtä ohjaa poikkihallinnollinen johtoryhmä "Hiilijory" ympäristöjohtajan vetämänä. Hiilijory seuraa resurssiviisauden tiekartan tavoitteiden sekä soveltuvien kestävä kehityksen SDG-tavoitteiden etenemistä.

Valtuustokauden strategiateemat ovat:

- Hyvinvointia rakentava Vantaa
- Sosiaalisesti kestävä Vantaa
- Ekologisesti kestävä Vantaa
- Elinvoimainen ja osaava Vantaa
- Kansainvälinen Vantaa

Tiekartan päivitys

1 / 2

Vantaan resurssiviisauden tiekartta on kaupungin strategiaa toteuttava ohjelma, joka ohjaa kaupunkia kohti ekologista kestävyttä ja hiilineutraaliutta vuonna 2030. Vantaan resurssiviisauden tiekartta hyväksyttiin vuonna 2018 ja päivitys uudelle valtuustokaudelle hyväksyttiin helmikuussa 2022.

Päivitetyn resurssiviisauden tiekartan tavoitetilana vuonna 2030 on hiilineutraali Vantaa, jossa kaupungin suunnittelu ja toteutus on resurssiviisasta, luonto monimuotoista, luonnonvaroja käytetään kestävästi ja jossa asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen toimintatavat ovat vastuullisia.

Tiekartassa on nyt kuusi kaistaa: Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, Hiilineutraali energia, Materiaalien elinkaari ja kiertotalous, Monimuotoinen luonto, Vastuullinen Vantaa sekä Hiilinielut ja kompensointi.

Tiekartan päivitys

2 / 2

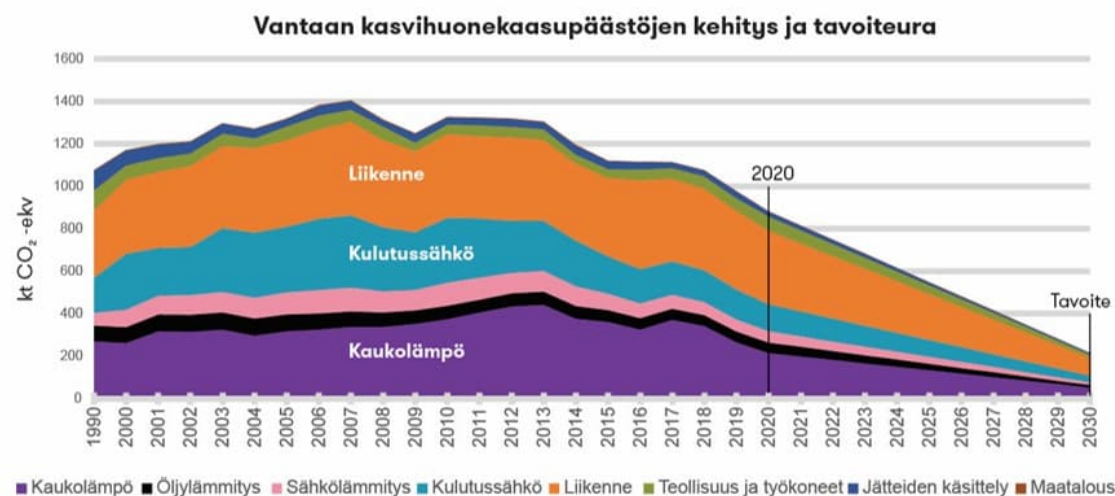
Resurssiviisauden tiekartan päivitykseen on liitetty vuonna 2019 valmistuneen Kiertotalouden tiekartan tavoitteet. Lisäksi toimialalla on vuoden 2021 aikana valmisteltu erilliset selvitykset puurakentamisen sekä kasvikattojen edistämisen keinoista, ja nämä työt on huomioitu resurssiviisauden tiekartan tavoitteissa. Myös ilmanlaatua koskevat tavoitteet on kirjattu resurssiviisauden tiekarttaan, mutta meluasioita hallitaan erillisen Meluntorjunnan toimintasuunnitelman kautta. Pohjavesiä suojellaan erillisen Pohjavesien suojelusuunnitelman avulla.

Päivitetyn tiekartan tavoitteet toimeenpannaan toimialojen toteutussuunnitelmiin kirjattavien toimenpiteiden kautta. Toimenpiteet viedään Ympäristövahtiin, jossa niiden edistymistä seurataan säännöllisesti. Toimenpiteiden toteutumisesta laaditaan vuosittain Ympäristövastuuraportti.

Vantaan kasvihuonekaasupäästöt

HSY laskee pääkaupunkiseudun kaupunkien kasvihuonekaasupäästöt sektoreittain aina keväisin. **Tiedot vuodelta 2021 päivitetään tähän raporttiin, kun ne saadaan toukokuun lopussa.** Vantaan kasvihuone-kaasupäästöt ovat laskeneet vuodesta 2010 lähtien. Vuoden 2020 päästöt olivat 883 kt CO₂-ekv (hiilidioksidiekvivalenttia), eli noin kymmenen prosenttia pienemmät kuin edellisenä vuonna ja 18 prosenttia alhaisemmat verrattuna vuoteen 1990. Asukaskohtaiset päästöt olivat 3,7 kt CO₂-ekv ja ne laskivat edellisvuodesta 11 prosenttia. Vuoteen 1990 verrattuna asukaskohtaiset päästöt olivat 47 prosenttia alemmat.

Lähde: HSY

Vastuullinen Vantaa kuuluu kaikille

Vastuullisuus on keskeinen arvo kaupungin strategiassa. Vantaa edellyttää vastuullista toimintatapaa myös kumppaneiltaan. Vastuullisuus kattaa monia eri puolia: Vantaan vastuullisuustyötä on niin ilmasto- ja ympäristötyö, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyö, hyvinvointi- ja terveystoimi kuin kestävä taloudenpitokin. Lisäksi vastuullisen kunnan työhön kuuluu esimerkiksi laadukas opetus ja koulutus sekä kuntalaisdemokratia ja muut osallistumisen väylät. Kesäkuussa 2021 Vantaalla julkaistiin ensimmäinen YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden seurantaraportti, jossa myös ympäristövastuulla on keskeinen asema. Laajemmin kaupungin ympäristövastuun toteutumista käsitellään tässä raportissa.

Vastuullisuuden raportti

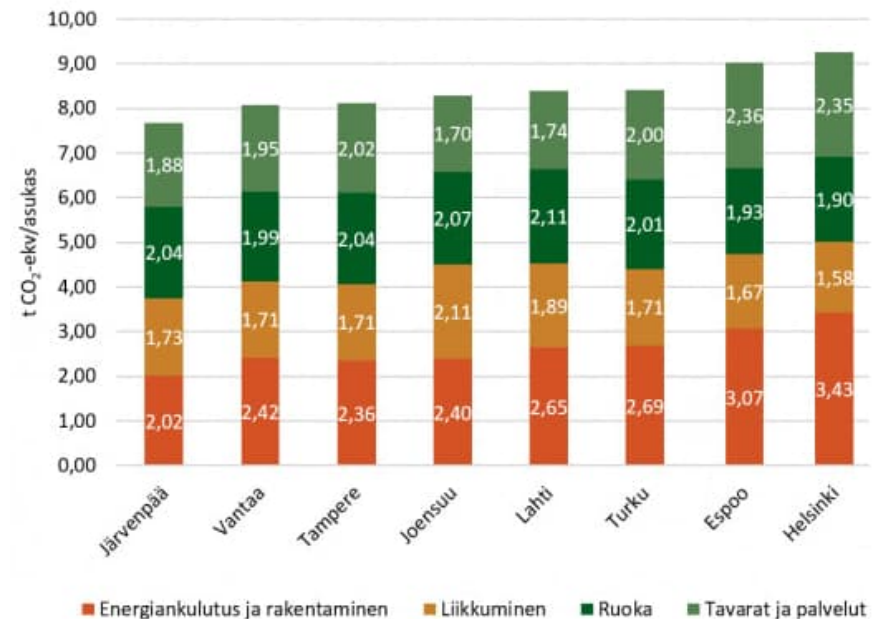
Kulutuksen hiilijalanjälkilaskennalla uutta tietoa Vantaan kasvihuonekaasupäästöistä

Vantaa selvitti vuonna 2021 yksityisestä ja julkisesta kulutuksesta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt eli hiilijalanjäljen. Laskenta toteutettiin **Kulma-hankkeessa**, jossa kulutusperäiset kasvihuonekaasupäästöt laskettiin ensimmäistä kertaa vertailukelpoisesti 15 suomalaiselle kunnalle.

Kulma-malli tuottaa uudenlaista tietoa muun muassa käytettyjen rakennusmateriaalien ja kulutettujen elintarvikkeiden päästöistä. Mallin lähtökohtana on kuntalaisten kulutus ja siitä aiheutuvat päästöt riippumatta siitä, onko hyödykkeet tuotettu Vantaalla, muualla Suomessa tai ulkomailla.

Kulma-laskennan mukaan Vantaan kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt olivat vuonna 2020 yhteensä 8,07 t CO₂-ekv asukasta kohden. Vantaalla käytössä olevan perinteisen alueperustaisen laskennan mukaan Vantaan asukaskohtaiset päästöt ovat 3,7 t CO₂-ekv. Tulos kertoo, että kuluttamisen päästöihin on jatkossa kiinnitettävä enemmän huomiota.

Kulutuserusteiset kasvihuonekaasupäästöt eräissä kunnissa

Lähde: Sitowise

Kulutuserusteinen päästölaskenta -uutinen

Ympäristötilinpito

Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävä kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä. Ympäristötilinpito liitetään vuosittain kaupungin tilinpäätökseen ja julkaistaan myös Ympäristövastuuraportissa. Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa.

Ympäristötilinpito

Kuva: Olivia Ranta

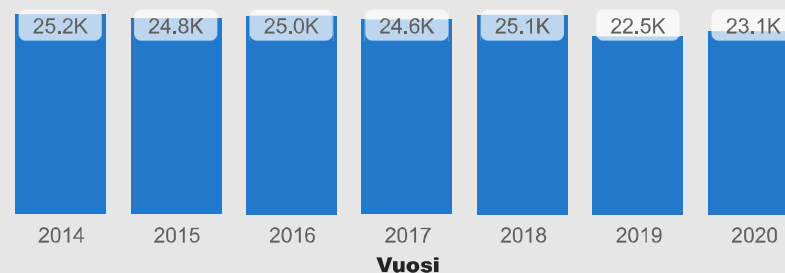

Energiantuotanto ja -kulutus

Energiantuotanto ja kulutus muodostavat valtaosan kasvihuonekaasupäästöistä. Kaupunki voi vaikuttaa energiankulutukseen välillisesti kaavoituksen ja muiden rakentamiseen liittyvien ohjauskeinojen kautta sekä konserniohjauksella. Lisäksi kaupungin omilla toimilla voidaan vähentää suoria kulutuksen ja oman rakentamisen päästöjä.

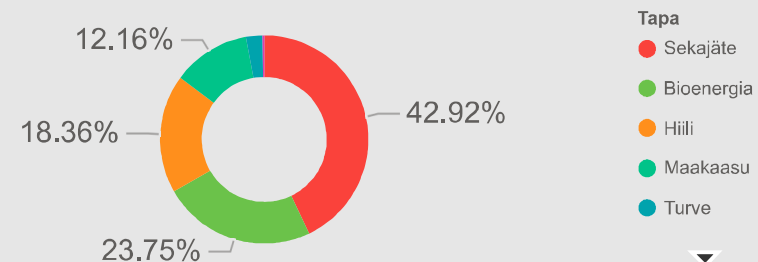
Lähde: HSY

Energiankulutus asukasta kohti, kWh

Lähde: Vantaan Energia

Kaukolämmön tuotantotapa

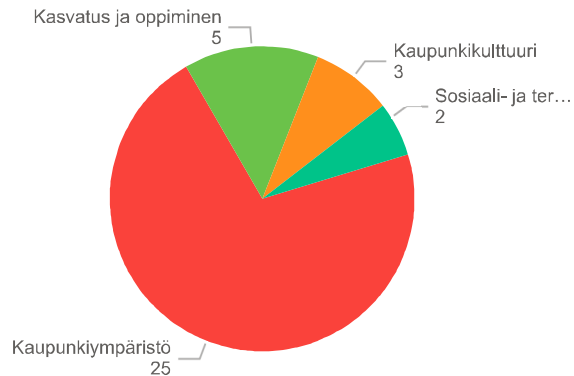

← Alkuun

Energiantuotanto ja -kulutus

Toimenpiteiden määrä toimialalla

Kaistan toimenpiteet

Toimenpiteitä

Öljyn kulutus on vähentynyt vuosina 2019–2021 lähinnä maalämpöön siirtymisen seurauksena kaupungin kiinteistöissä noin 160 000 litraa. Öljyä kului vuonna 2019 594 000 ja v. 2021 431 568 litraa.

Hiilijalanjälkilakentaa pilotoitu kaavahankkeissa muun muassa Backaksessa ja rakennuskohteissa, kuten Koivukylän päiväkotihankkeessa.

Uusissa tonttikilpailuissa on vaadittu A-energiatehokkuusluokkaa. Valmistelussa on tontinluovutuskilpailuja, joissa on huomioitu kaupungin ympäristötavoitteet.

Maankäyttösopimuksissa on selvitetty ja pilotoitu mahdollisuuksia energiatehokkuusvaatimuksista.

Uusiutuvan energian omatuotantoa sähkössä sekä lämmössä on lisätty vuosittain peruskorjaus- sekä uudisrakennushankkeissa.

Uusiutuvan energian alkuperätakuuta ei ole kilpailutettu sähkönhankinnan 2023–2026 yhteydessä.

← Alkuun

Vantaan Energian suunnitelmat kohti hiilinegatiivisuutta etenevät

Vantaan Energia rakentaa parhaillaan jätevoimalalle laajennusta, joka hyödyntää kierrätyslaitosten erottelemaa kaupan ja teollisuuden jätettä, kuten kierrätyskelvotonta pahvia ja muovia. Martinlaakson voimalaitokselle rakennetaan kestopuubiovoimala, josta syntyvät hukkalämmöt hyödynnetään lämmöntuotantoon.

Vantaan Kuninkaalaan suunnitteilla olevaan lämmön kausivarastoon voi tulevaisuudessa tallettaa lämpöä kaikista uusiutuvista energiantuotantomuodoista. Lämpövaraston YVA-menettely käynnistettiin vuonna 2021. Vantaan Energia ja Wärtsilä solmivat vuonna 2021 yhteistyösopimuksen synteettistä metaania tuottavan laitoksen esisuunnittelusta. Vuonna 2025 käyttöön otettavaksi suunniteltu sähköpolttoainelaitos tuottaa 10 megawatin polttoaineteholla kaupallisessa mittakaavassa hiilineutraalia, synteettistä metaania.

Kuva: Vantaan Energia

← Alkuun

Toimintamalli taloyhtiöiden alueelliselle energiatehokkuusyhteistyölle

Vantaan Koivukylässä ja Myyrmäessä käynnistettiin taloyhtiöiden energiatehokkuuteen ja energiansäästötoimiin tähtäävät Taloyhtiöklubit osana Taloyhtiöklubi-hanketta. Taloyhtiöklubi-hanke oli Ympäristöministeriön rahoittama Vantaan, Helsingin ja Espoon yhteishanke vuosina 2020–2021. Hankkeen aikana taloyhtiöklubit saatiin Koivukylässä ja Myyrmäessä positiivisessa ja kehittämismyönteisessä ilmapiirissä käyntiin ja hankkeelle haetaan jatkorahoitusta toiminnan ylläpitämiseksi.

Kuva: kuvakaappaus Vantaan Taloyhtiöhanke-esittelyvideosta

Taloyhtiöklubi-hankkeen esittelyvideo

← Alkuun

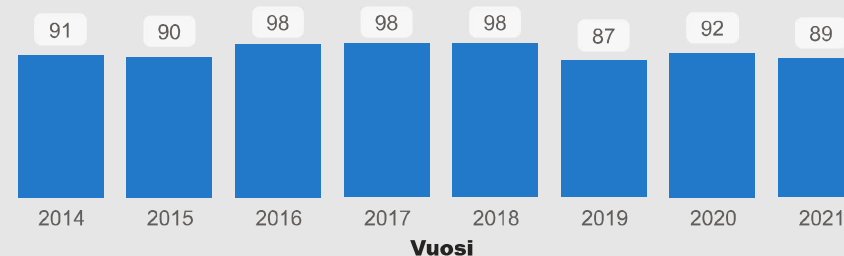

Yhdyskunta- rakenne ja liikkuminen

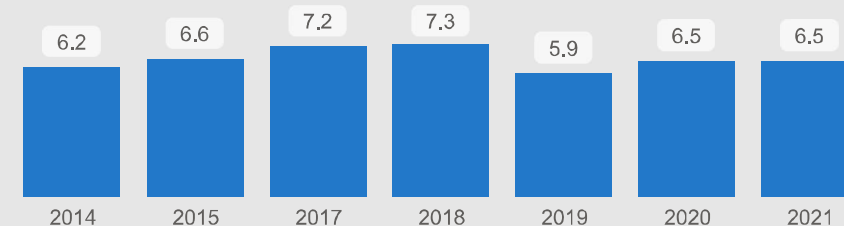
Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen vaikuttavat merkittävästi kaupungin välillisiin päästöihin. Maankäytön ratkaisulla voidaan vähentää kunnan energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä, niin rakennuskannan kuin liikenteenkin osalta.

Lähde: Vantaan ympäristökeskus

Julkinen liikenne, joukkoliikenteen pysäkit: 300 m, %

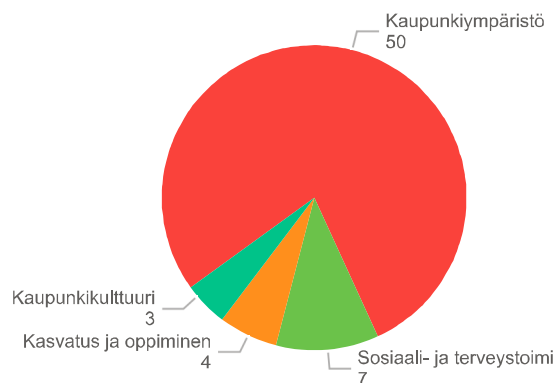
Luonnonsuojelualueiden ja -varausten osuus kokonaispinta-alasta, %

Yhdyskunta- rakenne ja liikkuminen

Toimenpiteiden määrä toimialalla

Kaistan toimenpiteet

Toimenpiteitä

Uusista asemakaavoista puolet sijoittui vuonna 2021 joukkoliikennevyöhykkeelle, mikä jäi alle tavoitteen (tavoite 80 %).

Ratikan tämän hetken suunnitteluvaiheena on katu- ja alustava rakennussuunnittelu, jossa resurssi- ja ympäristövaikutus on nostettu tärkeäksi suunnitteluperiaatteeksi. Kiertotalous, ylijäämämassojen hallinta ja massatasapaino sekä materiaalivalinnat tähtäävät resurssi- ja ympäristövaikutukseen. Suunnittelun aikana tehdään päästölaskentaa.

Bussilinjastoa ja matkaketjujen sujuvuutta on kehitetty yhdessä HSL:n kanssa. HSL:n laatimien Vantaan linjastosuunnitelmien käyttöönotto jatkuu. Syksyllä 2021 siirryttiin Lahdenväylän linjastosuunnitelman mukaisiin ratkaisuihin. Hämeenlinnanväylän ja Vihdintien sekä Tuusulanväylän linjastosuunnitelmien mukaiset bussilinjat toteutuvat vaiheittain syksystä 2022 alkaen.

← Alkuun

Vantaa ohjaa maankäytön resurssiviisauteen

Vantaa selvitti ohjauskeinoja resurssiviisauteen maankäytön ja rakentamisen saralla erityyppisillä kaupunkialueilla. Erityyppisiksi alueiksi tunnistettiin uudisrakentaminen (Greenfield), teollisesta alueesta asumiseen (Brownfield) ja täydennysrakentaminen (Urban Retrofitting). Selvityksessä havaittiin, että kaa-voitusta Greenfield-alueille tulee välttää, mutta haitallisten vaikutusten pienentämiseksi on olemassa monipuolinen ohjauskeinovalikoima. Brownfield-alueilla korostuu yritysysteistyö ja kiertotaloushyötyjä saadaan hyödyntämällä olemassa olevaa rakennuskantaa ja teollisia hukkalämpöjä. Urban Retrofitting -alueilla vastaavasti asukasysteistyö nousee keskeiseksi sekä olemassa olevan rakennuskannan energiaremontit. Toimenpiteitä tunnistettiin 123 kappaletta, joista osa on jo Vantaalla käytössä. Vaikuttavuudeltaan parhaat toimenpiteet valittiin toteutettavaksi ja ne sisällytetään Resurssiviisauden tiekartan toteutussuunnitelmiin valtuustokaudelle 2022–2025.

Kuva: Dani Rönqvist

← Alkuun

Vantaan ratikkaa suunnitellaan resurssiviisaasti

Vantaan ratikka on noin 19 kilometrin pituinen raitiotie-linja, jota suunnitellaan lentoasemalta Tikkurilan ja Hakunilan kautta Mellunmäkeen. Suunnitteluvaiheena on katu- ja alustava rakennussuunnittelu, jossa resurssiviisaus on nostettu tärkeäksi suunnitteluperiaatteeksi.

Kiertotalous huomioidaan ratikan suunnittelussa yhtenä kokonaisuutena, ja ylijäämämassojen hallinta ja massatasapino ovat keskeinen osa resurssitehokkuutta. Materiaalivalinnoilla pyritään kohti hiilineutraaliuden tavoitteita, ja esimerkiksi vähähiilisen betonin käytön mahdollisuuksia selvitetään. Suunnittelun aikana tehdään päästölaskentaa, jotta tiedetään miten suunnitellut toimenpiteet vaikuttavat.

Resurssiviisauden kokonaisuudessa on mukana asiantuntijoita useasta eri yrityksestä Vantaan kaupungin lisäksi. Asiantuntijoille on järjestetty erillisiä koulutuksia yhteisen osaamisen lisäämiseksi liittyen esimerkiksi päästöttömiin työmaihin ja kierrätyskasvualustoihin.

Kuva: Vantaan kaupunki

Vihreä ja virtaava Vantaa VIVA

Vantaan viherrakenteen kehityskuvan laatiminen käynnistyi vuonna 2021. Työ ohjaa koko kaupungin viherrakenteen, viheralueverkoston ja ulkotilojen suunnittelua yleispiirteisellä tasolla. Viherrakenteeseen kuuluvat kaavoitettujen viheralueiden verkosto sekä muut kasvulliset alueet pihoiilla ja kaduilla. Työn tavoitteena on kytkeytyneet viherrakenne. Vuoden 2023 aikana laaditaan osaksi kehityskuvaa ekologisen verkoston tarkennus konsulttityönä.

Yleiskaavaan merkittiin ekologiset runkoyhteydet ja ekologisten yhteyksien luonnetta ja kehittämiskohtia on tarpeen tutkia edelleen asemakaavoituksen ja muun tarkemman suunnittelun tueksi. Kestävä kaupunki -tiimi valmistelelee kaupunkivihreän linjauksia. Ensimmäisenä linjattiin vihertehokkuuden määrittelystä asemakaavoituksessa.

Osaksi viherrakenteen kehityskuvaa laaditaan viheralueiden mitoituksen ja saavutettavuuden linjaus (SAAVU). Linjauksessa tutkitaan mitä asuinalueiden riittävät viheralueet tarkoittavat käytännössä. Saavutettavuutta selvitetään erilaisin koko- ja etäisyysanalyysien. Ohjeet ja suositukset tulevat palvelemaan kaavarunkojen ja asemakaavojen laadintaa. Eri tyyppisten laajojen viheraluekokonaisuuksien kehittämisajatuksia tuotetaan yhteistyössä Aalto-yliopiston kanssa diplomitöinä, jotka nivotaan osaksi VIVA-kokonaisuutta. Asukkaita osallistetaan kehityskuvan laadintaan yhteistyössä samaan aikaan laadittavan viheralueiden palveluverkkosuunnitelman kanssa. VIVA -kehityskuvan arvioidaan valmistuvan vuonna 2023.

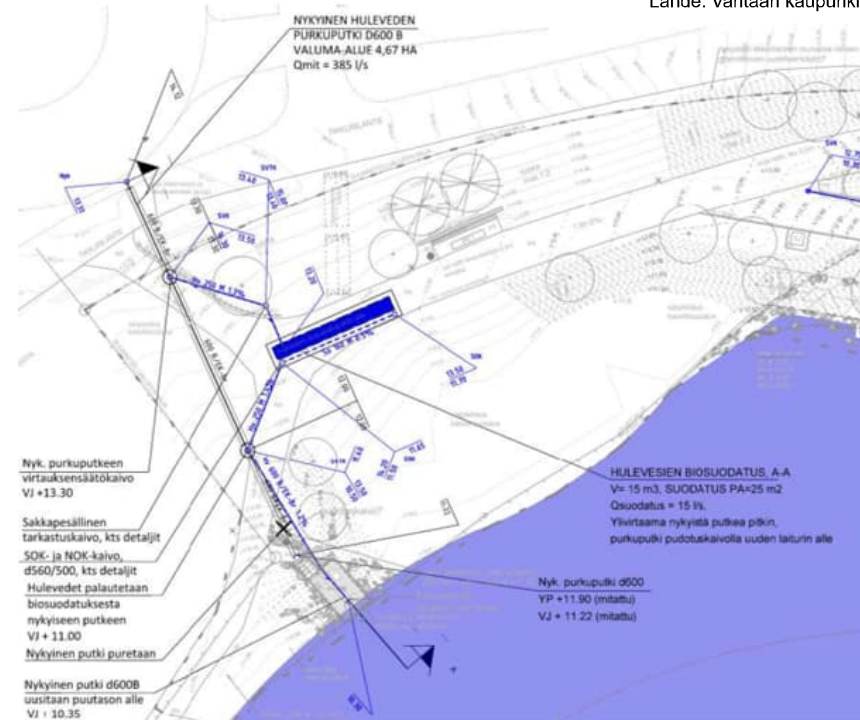

Biopohjaista hulevesien hallintaa

Vantaan kaupunki on suunnitellut ja rakentanut Tikkurilanrannan itäosan hulevesien hallintarakenteet vuonna 2021. Hulevesiä hallitaan viivyttämällä hulevesikaseteilla ja suodattamalla biohiilipohjaisella menetelmällä. Tikkurilan keskustan katuvedet käsitellään ennen niiden johtamista Keravanjoen vesistöön.

Vantaan kaupungin vuonna 2009 laadittu hulevesiohjelma päivitetään vuonna 2022. Vesienkäsittelyä koskeva lainsäädäntö on monilta osin muuttunut ja ilmastonmuutoksen etene- misestä ja siihen varautumisesta on saatu uutta ohjelmaan päivitettävää tietoa.

Lähde: Vantaan kaupunki

Asemapiirustus Tikkurilanrannan itäosan hulevesirakenteista

← Alkuun

Monimuotoisuuden seuranta kehittyi

Ilmastonmuutos ja luontokato ovat toinen toistaan vahvistavia kestäväen kehityksen kriisejä. Niitä tulee torjua yhdessä tai niistä kumpaakaan ei kyetä ratkaisemaan. Useat luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset ovat paikallisia, joten niihin pitää myös etsiä paikallisia ratkaisuja. Jotta luontokatoa voidaan torjua Vantaalla entistä suunnitelmallisemmin, on Vantaan resurssiviisauden tiekartassa oma uusi kaista luonnon monimuotoisuudelle. Aiemmin luonnon monimuotoisuuteen liittyvät tavoitteet ovat olleet muiden kaistojen sisällä.

Vantaa on kasvava kaupunki, jossa on paljon arvokasta luontoa. Vantaalla on monipuolisesti erilaisia elinympäristöjä sekä itä- ja länsireunoilla isoja yhtenäisiä metsäalueita. Luonnonsuojelualueita on paljon, mutta pelkästään niiden avulla luontokadon pysäyttäminen ei onnistu. Luonnon monimuotoisuus on huomioitava laajasti kaupungin toiminnassa.

Tiekartan Monimuotoinen luonto -kaista sisältää kuusi tavoitetta, joissa keskitytään luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen ja parantamiseen kaikissa Vantaan eri elinympäristöissä sekä monimuotoisuuden uhkien torjumiseen.

Kuva: Jarmo Honkanen

← Alkuun

Vantaa pilotoi ekologista kompensatiota

Vantaa on lähdössä pilottikuntana mukaan Suomen ympäristökeskuksen järjestämään hankkeeseen ekologisesta kompensatiosta. Ekologisen kompensatian tavoitteena on ihmisen toiminnasta luonnon monimuotoisuudelle aiheutuneen haitan hyvittäminen lisäämällä luonnon monimuotoisuutta. Ekologinen kompensatio on viimeinen keino, kun haittoja ei voida estää tai lieventää. Vuosina 2021–2024 toteutettava hanke liittyy ympäristöministeriön valmistelemaan luonnonsuojelulainsäädännön uudistamiseen.

Osana uudistusta on tarkoitus lisätä ekologisen kompensatian velvoite niihin tilanteisiin, joissa poiketaan luonnonsuojelulain mukaisesta suojelusta. Lakiesitys mahdollistaa myös vapaaehtoisen kompensatian. Sekä velvoittavaan että vapaaehtoiseen kompensatioon tarvitaan selkeytystä ja ohjeistusta kompensatioprosessin eri osapuolille. Tämä edellyttää muun muassa laskentamenetelmän testausta käytännössä. Vantaan osalta hanke etenee ja tarkentuu vuoden 2022 aikana.

Kuva: Jarmo Honkanen

← Alkuun

Kestävän liikkumisen edistäminen kaupungilla on jatkunut vahvana

Vuonna 2020 valmistunutta pyöräliikenteen tavoiteverkkotyötä täydentämään on laadittu pyöräliikenteen edistämishjelma. Se tulee ohjaamaan pyöräliikenteen kehittämistä Vantaalla monipuolisesti ja poikkihallinnollisesti. Edistämishjelman myötä Vantaalle on laadittu pyöräpysäköinnin ja pääpyöräreittien viitoituksen yleissuunnitelmat, joiden avulla tullaan toteuttamaan 1000 uutta runkolukittavaa pyöräpysäköintipaikkaa yleisille alueille sekä selkeyttämään pyöräliikenteen viitoitusta. Kaupunkipyörien asemaverkostoa täydennettiin kesällä 2021 ja lisäksi Tikkurilaan sekä Aviapoliksen alueelle ilmestyi ensimmäistä kertaa yksityisten yritysten yhteiskäyttöisiä sähköpotkulautoja.

Poikittainen runkolinja 570 (Mellunmäki–Tikkurila–Lentoasema) aloitti liikennöinnin syksyllä 2021 ja se tulee toteutumaan **sähköbussibussina** syksyllä 2022. Vuosina 2022–2023 aloittavien uusien runkobussilinjojen pysäkkien ja muiden järjestelyjen parannuksia sekä liikennevaloetuksia on toteutettu runsaasti.

Vantaan liikennepoliittisen ohjelman päivitys on alkanut. Uusi ohjelma huomioi muuttuneet tarpeet liikennejärjestelmän kehittämiseksi, joita muun muassa kaupungin hiilineutraaliustavoite ja ratikan suunnittelun aloittaminen ovat tuoneet mukanaan.

Digitaaliset palvelut sosiaali- ja terveystoimessa parantavat palveluiden saavutettavuutta

Sosiaali- ja terveystoimen toimialalla on lisätty digitaalisia palveluja. Asiakas- ja potilastietojärjestelmää Maisaa käyttää 66 % vantaalaisista muun muassa etävastaanottoihin ja oirekyselyihin. Vuonna 2021 etävastaanottoja terveyspalveluissa oli 34 % kaikista vastaanottokäynneistä. Myös henkilöstön kokoukset pidetään pääsääntöisesti etänä.

← Alkuun

Lähde: Traficom & Vantaan kaupunki

Vantaan meluselvitys 2022

Vantaan kaupunki on mukana pääkaupunkiseudun yhteistyönä tehtävässä ympäristömeludirektiivin mukaisessa meluselvityksessä. Työssä mallinnetaan koko Vantaan katujen ja teiden melun leviäminen ja melulle altistuvien asukkaiden lukumäärä.

Meluselvitys käynnistyi vuonna 2021 ja valmistuu kesällä 2022. Selvityksen pohjalta laaditaan Vantaan kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelma seuraavan viiden vuoden ajalle. Melulle altistuneiden määrästä tulossa uudet laskentatiedot vuonna 2022.

Vantaan tie- ja raidemelualueella
asui vuonna 2016

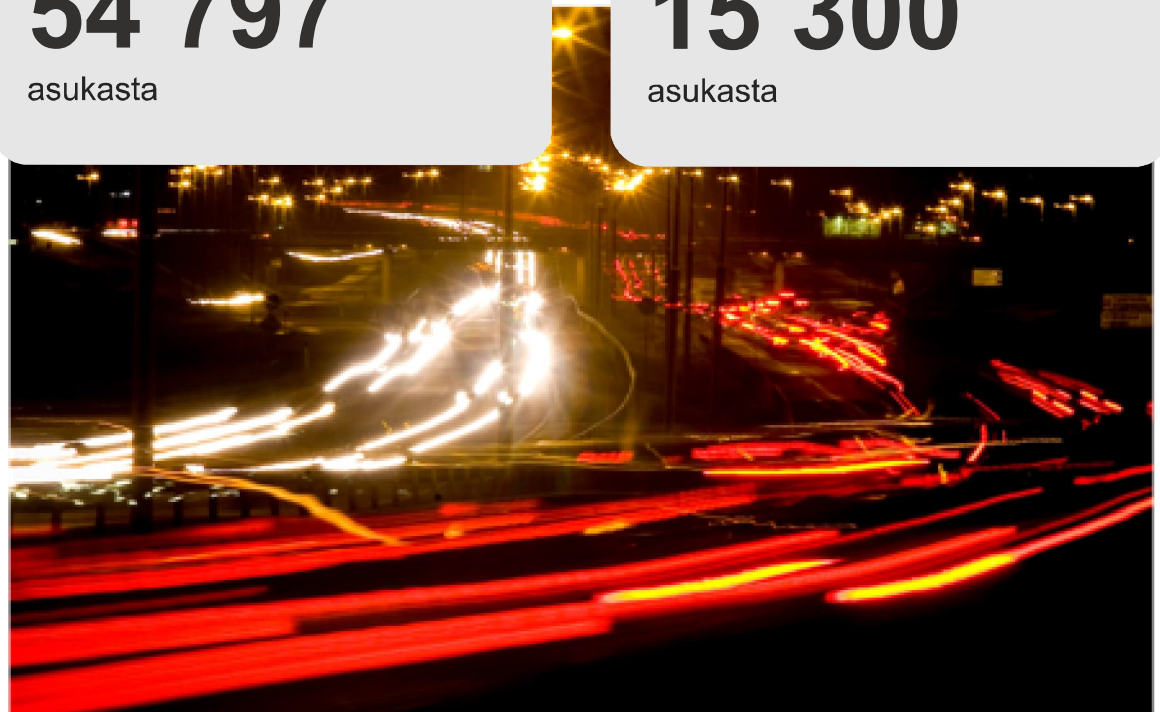
54 797

asukasta

Vantaan lentomelualueella asui
vuonna 2020

15 300

asukasta

Kuva: Sakari Manninen

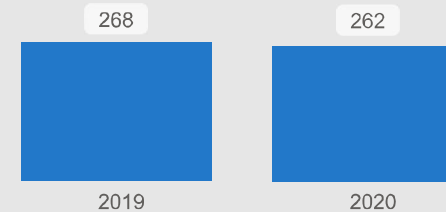

Lähde: HSY

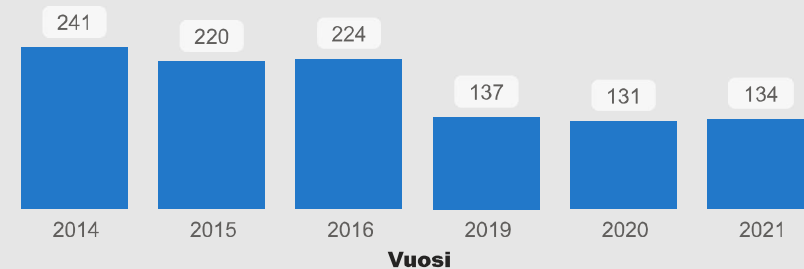
Kulutus ja materiaalit

Kaupungin tavoitteen mukaan Vantaa on kiertotalouden edistäjä ja toteuttaja. Kiertotalouden avulla voidaan vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja turvata luonnon monimuotoisuutta muun muassa materiaalitehokkuudella ja uudelleenkäytöllä. Vantaan kaupunki on yksi nopeimmin kasvavista kaupungeista Suomessa ja vilkkaan rakentamisen vuoksi purku- ja kierrätysmateriaalien sekä maamassojen uusiokäytön kehittämisessä on runsaasti mahdollisuuksia, joita voidaan entistä enemmän ottaa käyttöön.

Jätteenpolttoon toimitetun yhdyskuntajätteen määrä, kg/as/v

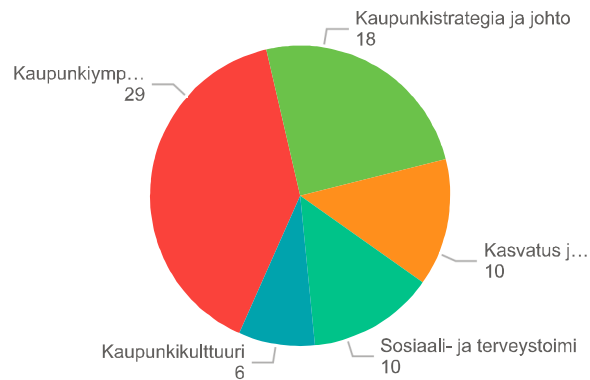

Yhdyskunnan vedenkulutus

Kulutus ja materiaalit

Toimenpiteiden määrä toimialalla

Kaistan toimenpiteet

Toimenpiteitä

Uusiomateriaalien käyttöä lisätään infran rakentamiskohteissa.

Elinkeinopalveluissa kiertotalousklusterista on muodostunut osa jatkuvaa toimintaa.

Infrarakentamisen urakoissa ei ole käytetty ympäristömerkittyjä tuotteita kuin pilottipaikoissa.

Hankintakeskuksen arviointiryhmän työskentelyä on kehitetty.

Infrarakentamisessa on pilotoitu hiililaskuria hyvin tuloksin. Sotungin pilotissa kasvihuonekaasupäästöjä pystyttiin vähentämään 33 prosenttia.

Rakennusvalvonnassa on otettu käyttöön rakennus- ja purkujäteselvityksen sähköinen menettely Lupapisteessä.

Jätteiden lajittelua kehitetty kaupungin yksiköissä, muovinkeräys vaatii edelleen kehittämistä.

← Alkuun

Green dealit lähteneet hyvin käyntiin

Vantaa edistää vastuullisuutta esimerkiksi vapaaehtoisilla hankintojen green deal -sopimuksilla. Vantaa on mukana kolmessa green deal -sopimuksessa, joilla tavoitellaan kestäväää purkamista, päästöttömiä työmaita sekä haitallisten kemikaalien vähentämistä päiväkodeissa.

Kaikissa kaupungin kunnossapidon kalustoissa on otettu käyttöön uusiutuvat polttoaineet. Kaikki kaupungin kunnossapidon henkilöautot ovat vähintään hybridejä, ja leasing-sopimusten päättymisen myötä niitä vaihdetaan täyssähköautoiksi.

Päiväkodeissa kemikaalien vähentämistä on edistetty esimerkiksi vaihtomattojen ja käsipyyhkeiden hankinnassa sekä laatimalla sopimuskumppanikaupunkien kanssa yhteisiä kemikaalikriteereitä eri tuoteryhmille.

Kaikki green deal -sopimukset etenivät tavoitteiden mukaisesti. Työn edistymistä voi tarkastella Sitoumus2050-sivustolla.

Sitoumus2050

Kuva: Pertti Raami

← Alkuun

CIRCUIIT-hankkeessa edistetään rakentamisen kiertotaloutta

Rakentamisen kiertotalouden CIRCUIIT-hankkeessa on keskitytty demonstraatioiden toteuttamiseen ja niistä saatavien hyötyjen mittaamiseen. Tikkurilan Paviljonkikoulun ulkorakennus rakennettiin osittain Kansallisteatterin remontin yhteydessä puretuista tiilistä, ja näin saatiin vanhoja rakennusosia uudelleenkäyttöön. Toisessa demossa on tarkasteltu Korson tyhjäksi jääneen koulun elinkaaren jatkamista käyttötarkoitusta muuttamalla ja tilojen muuttamista esimerkiksi asumispalvelukäyttöön. Tehdyt elinkaaritarkastelut osoittavat, että vanhan rakennuksen säilyttäminen ja muutos- ja korjaustöiden tekeminen on ympäristövaikutuksiltaan positiivinen purkamiseen ja uuden rakentamiseen verrattuna.

Hybridikoulun demossa on tarkasteltu uudenlaista tapaa yhdistää kiinteämpää ja joustavampaa rakentamista moduuleihin perustuvan mallin avulla. Mallissa olevalla matriisityökalulla kaupunki voi valita kilpailuttamisen kriteereitä ja niiden painotuksia esimerkiksi kustannusten, ympäristövaikutusten, laadun, leikkisyyden ja joustavuuden perusteella. Hankkeessa on myös tarkasteltu kaupungin rakentamiseen ja maankäyttöön liittyviä prosesseja ja niihin liittyviä kiertotaloutta mahdollistavia tai hidastavia tekijöitä sekä haastateltu kaupunkiorganisaation henkilöitä ja kiinteistökehittäjiä. Kiertotalouden kannustimia on löydettävissä esimerkiksi rakennuslupiin, kaavoihin, rakennushankkeiden hankintakriteereihin sekä tontinluovutuskilpailuihin liittyen. Yksi keskeinen tavoite hankkeella on kiertotalouden parhaiden käytäntöjen levittäminen ja niistä viestiminen sekä kaupunkilaisten osallistaminen. Hanke on lanseerannut Circularity Hubin, jossa on kiertotaloutta havainnollistavia sovelluksia.

Kuva: Kimmo Nekkula

Uusi elämä rakennuksille -uutinen

Circularity Hub

← Alkuun

Ruokailun ympäristövaikutuksia nostetaan esiin Hiilidiili-merkillä päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa

Syksyllä 2021 koulujen alkaessa ruokalinjastoihin ilmestyi Hiilidiili-merkki. Sen on tarkoitus nostaa linjastoista esille ilmastolle ystävällisempiä vaihtoehtoja ja näin opettaa lapset ja nuoret tunnistamaan ilmastotekoja. Hiilidiili-merkin saavat ne lounaat, joiden hiilijalanjälki on keskivertoateriaa 30 prosenttia pienempi. Merkki on kehitetty ja otettu käyttöön yhdessä Vantaalle ateriapalveluita tuottavien Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n ja Palmia Oy:n kanssa.

Vuoden 2022 alussa tehdyn kyselyn perusteella merkin koetaan tuovan hyödyllistä tietoa esille ruokalassa, mutta se ei ole vielä löytänyt paikkaansa osana kasvatusta. Jatkossa merkin tueksi tehdään opettajille ja kasvattajille oppimateriaalia, jotta merkki vaikuttaisi entistä enemmän ruokavalintoihin.

Koulu- ja päiväkotiruokailua on Vantaalla kehitetty ilmastoystävällisemmäksi vuodesta 2019. Hiilidiilin lisäksi tähän mennessä on mm. kasvisruoka siirretty linjastoilla ensimmäiseksi tarjolla olevaksi lämpimäksi ruoaksi, osallisuuden toimintamallit uudistettu ja hävikkiruoan ostaminen tehty mahdolliseksi.

← Alkuun

Sormet multa taloyhtiön pihalla

CircularHoodFood-hankkeessa kannustettiin kaupunkilaisia viljelemään ruokaa taloyhtiöiden pihoilla. Kaupunkiviljely lisää parhaimmillaan asumismukavuutta, yhteisöllisyyttä ja maisema-arvoja. Kerrostalo voi erottautua edukseen ympäristöasioiden suunnannäyttäjänä. Kaupunkiviljelyllä tarkoitetaan kaikkea kaupungissa tuotettua ruokaa, esimerkiksi yrttien, salaattien, sienien tai marjojen viljelyä. Perinteisen ulkoviljelyn rinnalle on nousut sisäviljelyratkaisuja, joita voidaan toteuttaa muun muassa taloyhtiön yhteisissä ja vähäisellä käytöllä olevissa tiloissa.

Vantaan Hakunilassa VAVin vuokrataloyhtiössä toteutettiin kaupunkiviljely-iltapäivä, jossa taloyhtiö sai käyttöönsä erilaisia kaupunkiviljelyalustoja sekä opastusta neljältä ruokaklusterin yritykseltä kädestä pitäen. Pilottikokeiluun valitut viljely-yritykset toivat taloyhtiöille uudenlaisia viljelyratkaisuja, kuten kasviportaatt, sienipedin ja salaattibaarin.

Kuva: Markku Laine

Kiertotalousklusteri edistää ilmastoposiitivisia ratkaisuja

Ilmastoposiitiviset yritysalueet ja arvoketjut (ILPO) -hankkeen tavoitteena on ollut tukea kaupungeja niiden ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Tavoitteena on ollut auttaa yrityksiä löytämään uusia vähäpäästöisempiä ja hiiltä sitovia ratkaisuja ja yhteistyömalleja, luoda kiertotalouskeskuksille ja teollisuusalueille hiilitiekartat sekä luoda kansainvälisesti kiinnostavia referenssi kohteita ilmastoposiitivisesta teollisuusalueesta. Hankkeen aikana Vantaalle muodostettiin kiertotalousklusteri eli toimijoiden verkosto, jonka tavoitteena on kehittää yhdessä ilmastoposiitivisia ratkaisuja. Hankkeessa tehtiin kokeilupalveluhankintoja, joiden tavoitteena oli tunnistaa potentiaalia ja löytää ratkaisuehdotuksia vähäpäästöisempiin ratkaisuihin yhdessä kohdeyritysten kanssa. Näistä voi mainita raskaan liikenteen sujuvoittamisen Vantaan Energian jätteenpolttolaitoksen ympäristössä sekä biojätteen määrän ja lähteiden tunnistamisen Vantaalla.

← Alkuun

UUMA-hankkeella edistetään kierrätyskasvualustojen käyttöä Vantaalla

Vantaan kaupunki on mukana Uuma 4 -yhteistyöfoorumissa, joka edistää uusiomaarakentamista Suomessa. Hankkeen tavoitteena on seurata jo toteutettuja kohteita ja tuottaa seurannan perusteella kierrätyskasvualustaohje, jossa huomioidaan rakentamisen, kunnossapidon, käytön, kustannusten sekä kestävyystavoitteiden näkökulmat.

Vantaan kaupungin kaupunkiympäristön toimialan maa- ja kiviaineshallinnan työryhmän tavoitteena on tehokkaampi massojen hallinta ja hyötykäyttö, kuljetusten vähentäminen, tiedon ja hyvien käytänteiden jakaminen, päästölaskenta ja massojen väliaikainen varastointi. Tavoitteena on jatkossa käyttää HSY:n Seutumassa-työkalua, joka on paikkatietopohjainen tietojärjestelmä pääkaupunkiseudun maamassojen hallintaan.

Kuva: Sami Lievonen

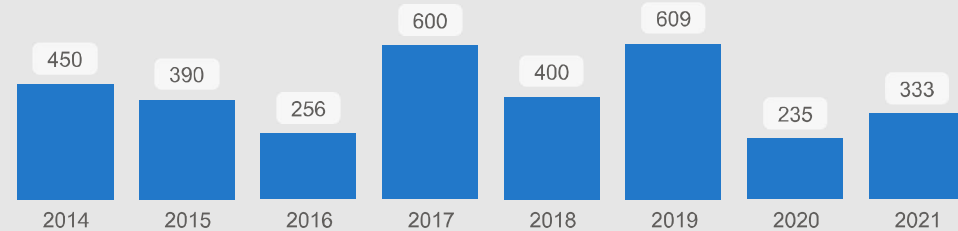
Alkuun

Vastuullinen vantaalainen

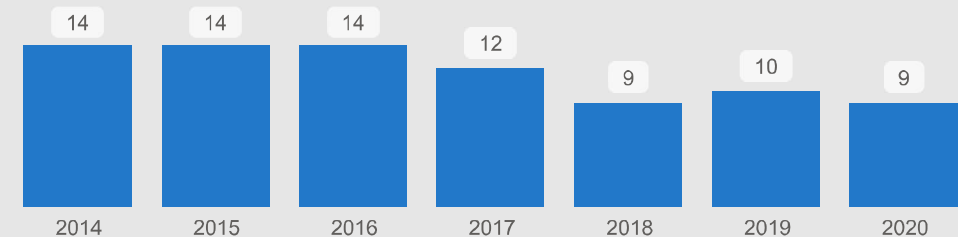
Kaupungin tavoitteena on, että vantaalainen elämäntapa on kestävä ja perustuu hyvään luontosuhteeseen. Vantaalaiset yritykset ja yhteisöt kantavat ympäristövastuunsa. Se vaatii järjestelmällistä ympäristöjohtamista, jossa ympäristöasiat kytketään työpaikan arkeen osaksi rutiineja, työtapoja, työtä ohjaavia rakenteita, suunnittelua ja päätöksentekoa.

Lähde: Vantaan ympäristökeskus

Luontoretkille osallistujat

Ympäristösertifioidut koulut ja päiväkodit

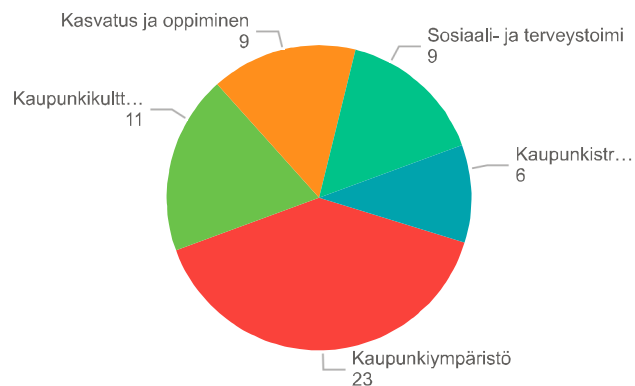

Alkuun

Vastuullinen vantaalainen

Toimenpiteiden määrä toimialalla

Kaistan toimenpiteet

Toimenpiteitä

Ympäristö- ja hiilineutraaliuskokonaisuutta ei lisätä esimiesvalmennukseen, mutta koulutustarjontaa on muun muassa teemoittaisessa johtamistarjottimessa.

Ilmastokumppanusmallien selvitystä ja käyttöönottoa varten käynnistyi hanke vuonna 2021, jonka yhteydessä selviää myös ympäristöjohtamisen edistäminen yrityksissä jatkossa ja kaupungin mahdollisuudet siihen.

Ympäristöjohtamisjärjestelmä Ekokompassi on rakenteilla Kaupunkiympäristön toimialalla. Laajennetaan muille toimialoille. Auditointi-sertifiointi vuonna 2022.

Ekotukiverkosto kasvaa. Ekotukihenkilöitä 621, perus- ja jatkokoulutuksiin osallistuneita 322 henkilöä. Perusopetuksessa ekotukihenkilön tehtäväkuva päivitetetty.

← Alkuun

Ylästön koulupuutarhassa opitaan käytännössä

Kokonaisvaltaisempaan oppimiskäsitykseen siirtymisen myötä puutarhat tekevät jälleen paluuta oppimisympäristöiksi. Vantaan Ylästön koulun puutarha on perustettu syksyllä 2020, ja se toimii oppilaiden ja vastuuolettajan voimin. Puutarhaan on istutettu oppilasvoimin valtava määrä kukkia ja pensaita ja puita. Koulun oppilaat pääsivät keväällä seuraamaan kasvua, kun kukkia ensin esikasvatettiin koulun sisätiloissa ja sitten siirrettiin ulos puutarhaan.

Syksyllä ympäristöopin ja biologian tunneilla tutustuttiin kasvun kiertoon, kun kukkineiden kukkien siemenet kerättiin talteen talveksi odottamaan tulevan kevään istutuspuuhia. Koulupuutarhassa päästään kasvien ohella tutustumaan hyönteisiin ja perhosiin. Koulupuutarhalla on merkityksensä myös virkistyskäytössä välitunneilla. Puutarhan satoa hyödynnetään kotitaloustunneilla ruuanlaitossa ja leivonnassa. Puutarhalle on hankittu perennoja, kukkien siemeniä, riistaverkkosuojat, istutuslaatikot, multaa, kompostori, vesipiste ja puutarhanhoitoon liittyvää tarvikkeistoa, retkijakkaroita sekä portillinen aita. Näitä on saatu vanhempainyhdistykseltä, huoltajilta ja opettajilta sekä paikalliselta K-kauppiaalta.

Tällä hetkellä erilaisia puutarhoja ja viljelmiä perustetaan koko ajan lisää Vantaan päiväkoteihin ja kouluihin. Vuonna 2021 omat viljelmät saivat muun muassa Sinirikon, Dickursbyn, Mistelin, Vantaanlaakson, Nikinmäen ja Y.E.S.in päiväkodit. Uusiin ja korjattuihin koulu- ja päiväkotipihoihin tehdään viljelmät tai vähintään jätetään tilaa sen perustamiseen.

Kuva: Milla Hamari

← Alkuun

Vantaan lukioissa kannustetaan ympäristövastuullisiin tapoihin palkitsemalla

Lukiokoulutukseen kuuluu luonnollisena osana kestävään tulevaisuuteen kasvattaminen ja ympäristötietojen opettaminen. Oppisisältöjen lisäksi Vantaan lukioissa kannustetaan vastuullisiin arkirutiineihin erilaisten kampanjoiden avulla. Kampanjoissa hyödynnetään valtakunnallisia teemaviikkoja ja -tapahtumia ja monet niistä ovat juurtuneet vuosittaiseksi toiminnaksi. Sotungin lukiossa on jo monena vuonna vietetty Hävikkiviikkoa. Vuonna 2021 viikon aikana nostettiin näkyviin ruokahävikin turhuutta ja lautasensa tyhjäksi syöneet opiskelijat saivat kiitokseksi karkin. Sotungissa vietetään joka syksy myös Energiansäästöviikkoa ja keväisin Earth Hour -tuntia.

Martinlaakson lukio on ollut pitkään mukana Vihreä lippu -ohjelmassa ja monissa kampanjoissa. Muun muassa Auton vapaapäivänä lukioon pyöräilleet opiskelijat saivat palkkioksi karkkia. Vaskivuoren lukioissa tempaistiin pyöräilyviikolla tarkoituksena saada mahdollisimman moni kulkemaan oppilaitokseen omin lihasvoimin. Liikkumisen lisäksi Vaskivuoressa panostetaan hyvän tekemiseen. Lukiossa kerätään panttipullot ja -tölkit ja palautuksesta saatavat varat ohjataan Marynimisen kummiorangin tukemiseen tai muuhun luonnonsuojelutyötä tukevaan kohteeseen aineettoman joululahjan muodossa. Joululahjakohde valitaan yhdessä opiskelijakunnan kanssa. Lukioissa ympäristövastuutoiminnan tavoitteena on kannustaa toimintaan ja omien valintojen merkityksen ymmärtämiseen.

← Alkuun

Radikaali toivo tarjoaa oppilaille vaikuttamisen mahdollisuuksia Ruusuvuoren koulussa

Vantaan Korsossa Ruusuvuoren yläkoulussa oppilailla on Radikaali toivo -valinnaisaineessa mahdollisuus uudenlaiseen ilmasto- ja ympäristökasvatukseen. Lukuvuonna 2021–2022 valittavana oli 13 kurssia, joissa paneudutaan erilaisiin arjen aiheisiin ja vaikuttamiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen kasvamiseen.

Käytännössä kaikki koulun seiskaluokkalaiset valitsevat yhden kurssin, joka kestää kaksi vuotta 90 minuuttia viikossa. Kurssit sisältävät arvokasvatuksesta kumpuavaa toimijuutta teini-ikäiselle sopivalla tavalla kestävän tulevaisuuden ollessa keskiössä. Kurseilla on tähän mennessä muun muassa perustettu koululle omia niittyjä ja järjestetty kanta-aottava taidenäyttely.

Peruskoulun opetussuunnitelman mukaan koulu yhteisön tulee tunnistaa kestävän elämäntavan välttämättömyys ja rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle. Oppilaiden tulee itse olla suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea. Radikaali toivo -kokonaisuudessa nämä tavoitteet yhdistyvät.

Kuva: Saara Lintunen

← Alkuun

Ilmastolukupiirejä ja kirjavinkkauksia on pidetty kirjastoissa. Vantaan kaupunginkirjasto ideoi ja toteutti vuonna 2021 Ilmastolukupiiri-kampanjan yhteistyössä muiden kirjastojen, Greenpeacen, Marttojen ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Uudenmaan piirin kanssa. Kampanjan aikana vapaaehtoiset ja kirjaston henkilökunta järjestivät lukupiirejä, joissa luettiin ja keskusteltiin ilmastokriisiin liittyvistä teemoista. Lukupiirejä perustettiin ympäri Suomea lähes 100. Ohjeet oman ilmastolukupiirin perustamiseen ja lukuvinkkejä löytyy osoitteesta ilmastolukupiiri.fi. Kirjastoissa toteutettiin erilaisia kirjanäyttelyitä ja kirjavinkkivideoita ympäristövastuullisuusteemapäivien kuten Itämeripäivän yhteydessä.

Hävikkiruuan hyödyntäminen jatkuu Yhteisen pöydän toiminnalla. Ruoka-avun jakajia on noin 80 eri puolilla Vantaata järjestöissä, seurakunnissa ja kaupungin toimipisteissä. Yhteisestä pöydästä ja sen verkostosta hyötyy yli 5000 vähävaraista vantaalaista joka viikko. Hävikkiviikolla Yhteinen pöytä järjesti ensimmäistä kertaa ympäristöaiheisia webinaareja etänä. Luennoitsijana oli tutkija Teemu Loikkanen Lapin yliopistosta aiheinaan Jäte - näkyvä näkymätön ja Hävikin loppu? - Loputon hävikki? Webinaarit saavuttivat valtakunnallista kiinnostusta. Yhteisen pöydän hävikkiterminaalin kautta tulevan hävikkiruuan hyödyntäminen nuorisotiloissa jatkui myös vuonna 2021. Yhteisölliset ateriatilanteet ovat olleet nuorille tärkeitä, varsinkin korona-aikana.

Yhteinen pöytä

Vantaa-info toimii Vantaan Reilun kaupan infopisteenä jakaen tietoa kuntalaisille Reilusta kaupan tuotteista. Vantaa-infossa on jaossa myös muuta kaupungin yhteistyökumppaneiden ympäristövastuullisuuteen liittyvää materiaalia, kuten HSY:n esitteitä.

Vantaan kuvataidekoulun oppilaat ovat suunnitelleet erilaisia ekotarroja. Tarroja on otettu käyttöön Kuvataidekoulun toimipisteissä, ja niitä voi tarvittaessa jakaa muillekin toimijoille.

← Alkuun

Ilmastotyötä kaupungin ja yritysten välillä

Elinkeinoelämän ja Vantaan kaupungin välistä ilmastoyhteistyön pohjaa on rakennettu Vantaan, Keravan ja Järvenpään kaupunkien yhteishankkeessa. Hankkeen alkaessa vuonna 2021 kuntien käytössä olevia ilmastoyhteistyön tapoja koottiin toimintamallikirjastoon, joka auttaa myös kansallisesti kuntia kehittämään ilmastotyötään. Lisäksi Vantaalla kartoitettiin olemassa olevia yritysyritys yhteistyön toimintatapoja, selvitettiin yritysten toiveita ilmastoyhteistyölle ja valittiin vuoden 2022 alussa käynnistyvät ilmastoyhteistyöhön kytkeytyvät kokeilut.

Ympäristöministeriön rahoittaman hankkeen tavoitteena on vähentää alueen hiilidioksidipäästöjä ja lisätä yhteistyötä kuntien sekä yritysten välillä. Hanke jatkuu vuoden 2022 kesään, jolloin Vantaalle valitaan pysyvä ilmastoyhteistyön toimintatapa hankkeesta saatujen kokemusten perusteella.

[Hankkeen verkkosivut](#)

Kuva: Pekka Turtiainen

← Alkuun

Ilmastoinfo tavoitti jälleen monia

Ilmastoinfo järjesti vuonna 2021 webinaareja teemoilla Aurinkosähköä kotiin, MAX17 ja Öljystä uusiutuviin, joihin osallistui noin 150 vantaalaista. Lisäksi Ilmastoinfo järjestää vuosittain suosittuja Energiaekspertti -koulutuksia. Koutsi-verkkokoulutuslujan maksuttomilla kursseilla voi oppia ilmastoystävällisestä elämäntavasta. Syksyllä 2021 Koutsi-kampanjassa luvattiin istuttaa puu jokaisesta uudesta Koutsiin rekisteröityneestä. Kampanja uusitaan vuonna 2022.

[Ilmastoinfon verkkosivut](#)

← Alkuun

Kitkemistyö tuotti hyviä tuloksia jättipalsamin torjunnassa Mätäojalla

Vantaan kaupunki torjui kesän 2021 aikana tehostetusti jättipalsamia Mätäojan luonnonsuojelualueella ja sen läheisten virtavesien varressa Uudenmaan ELY-keskuksen rahoittamassa hankkeessa. Jättipalsami on haitallinen vieraslaji, joka syrjäyttää Mätäojan alueen kosteiden niittyjen, rantojen puronvarsien alkuperäistä lajistoa.

Mätäojan ympäristössä järjestettiin neljät talkoot heinä-elokuussa, joihin osallistui yhteensä lähes 50 kuntalaista. Tämän lisäksi moni asukas kitki jättipalsamia itsenäisesti. Itsenäisen jättipalsamin kitkemiseksi alueelle tuotiin kaksi keräyskehikkoa vieraslajijätteelle, joissa on infotaulut jättipalsamista kuvineen. Kehikot täyttyivät kesän aikana lähes äärimmilleen. Asukkaat kokivat tärkeäksi, että oman lähiluonnon tilaan ja luonnon monimuotoisuuteen pystyi helposti vaikuttamaan jättipalsamin torjunnalla.

Asukkaiden lisäksi kaksi kaupungin työntekijää kitki jättipalsamia päivittäin koko kesän ajan. Kaupungin työntekijät keskittyivät kitkemään etenkin alueilla, jotka olivat liian vaikeakulkuisia tai herkkiä yleisiä talkoita varten. Kesän urakka tuotti tulosta. Kitkennällä saatiin kaikki Mätäojan valuma-alueen isot jättipalsamikasvustot pois. Jättipalsamin torjuntaa on tarkoitus jatkaa Mätäojalla ja sen ympäristössä myös tulevina vuosina.

Kuva: Sonja Lahtinen

EKOLOGISET INDIKAATTORIT

LIITE 1

Ekologisten indikaattorien laskentaohjeet

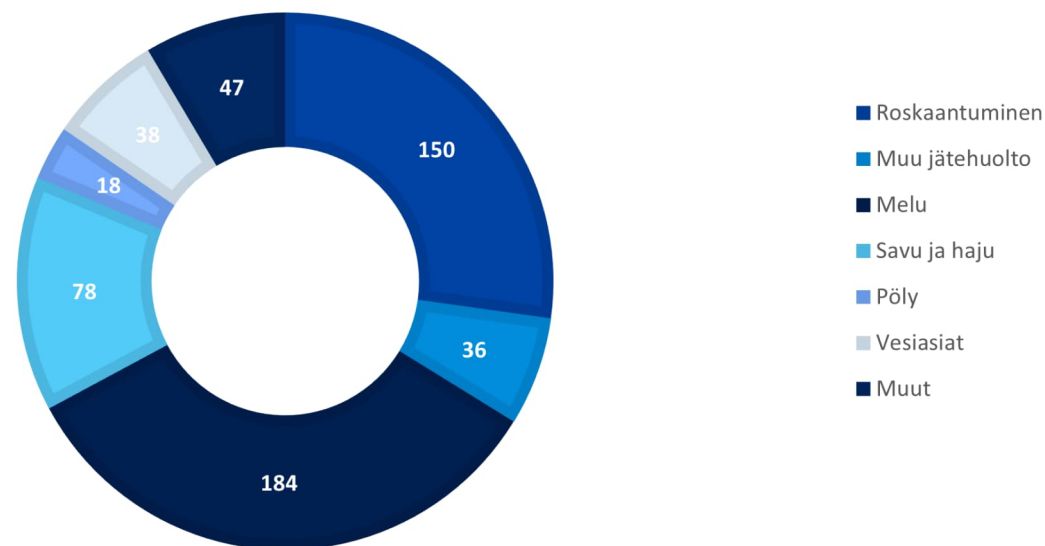
Kategoria	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
☐ Energiantuotanto ja -kulutus								
Asumisen ja maatalouden sähkönkulutus, GWh	655.00	656.00	687.00	690.00	716.00	710.00		
Energiankulutus asukasta kohti, kWh	25,193.00	24,776.00	25,035.00	24,592.00	25,149.00	22,465.00	23,104.00	
Kaukolämmön hankinta: Bioenergia, GWh	0.00	0.00	0.00	0.00	18.00	379.00	518.00	498.00
Kaukolämmön hankinta: Hiili, GWh	795.00	733.00	733.00	795.00	703.00	395.00	125.00	385.00
Kaukolämmön hankinta: Maakaasu, GWh	512.00	204.00	358.00	219.00	340.00	164.00	64.00	255.00
Kaukolämmön hankinta: Sekajäte, GWh	442.00	778.00	812.00	890.00	862.00	874.00	919.00	900.00
Kaukolämmön hankinta: TOTAALI, GWh	1,767.00	1,749.00	1,903.00	1,904.00	1,926.00	1,872.00	1,717.00	2,007.00
Kaukolämmön hankinta: Turve, GWh					3.00	60.00	90.00	54.00
Kaukolämmön hankinta: Ydinvoima, GWh	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Kaukolämmön hankinta: Öljy, GWh	18.00	34.00	0.00	0.00	1.00	1.00	1.00	5.00
Kaukolämmön tuotantotapaosuudet: Bioenergia, %					1.00	20.00	30.20	24.80
Kaukolämmön tuotantotapaosuudet: Hiili, %	45.00	42.00	39.00	42.00	36.50	21.00	7.30	19.20
Kaukolämmön tuotantotapaosuudet: Maakaasu, %	29.00	12.00	19.00	12.00	17.70	9.00	3.70	12.70
Kaukolämmön tuotantotapaosuudet: Sekajäte, %	26.00	44.00	42.00	46.00	44.80	47.00	53.50	44.80
Kaukolämmön tuotantotapaosuudet: Turve, %					0.20	3.00	5.20	2.70
Kaukolämmön tuotantotapaosuudet: Ydinvoima, %	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Kaukolämmön tuotantotapaosuudet: Öljy, %	1.00	2.00	0.00	0.00	0.10	0.00	0.10	0.20
Kaukolämpöön liittyneiden kiinteistöjen osuus (kaikki rakennukset), %	69.90			28.20		28.50		
Kaukolämpöön liittyneiden kiinteistöjen osuus kerros-alan mukaan (m2), %				70.70		71.20		
Lämmön ominaiskulutus kaupunkien kiinteistöissä (sääkorianattu).	40.50	39.50				42.60	47.80	48.20

ILMOITUKSET YMPÄRISTÖHAITOISTA

Ympäristökeskukseen vuonna 2021 tulleiden yhteydenottojen määrä väheni noin sadalla edelliseen vuoteen verrattuna. Kokonaismäärä 587 kpl on kuitenkin edelleen huomattavan paljon korkeampi kuin 2010-luvulla. Meluvalituksia tuli poikkeuksellisesti enemmän kuin roskaantumisvalituksia, 184 kpl. Roskaantumista koskevia ilmoituksia oli 150 kpl. Muuta jätehuoltoa koskevien valitusten määrä oli samaa luokkaa kuin edellisenä vuonna, kuten myös vesiasioita koskevien valitusten määrä.

Meluvalitusten määrä oli yhä poikkeuksellisen korkea. Savua ja hajua koskevia valituksia oli 78 kpl, ja määrä on yhä noussut edellisestä vuodesta. Ryhmään 'muut' kuuluvia ilmoituksia oli 47 kpl. Nämä koskivat muun muassa öljyvahinkoja, lumenajoa, maanläjitystä, epäsiistejä kiinteistöjä ja haittaeläimiä.

Ilmoitusten määrät aiheittain vuonna 2021

RESURSSIVIISAUDEN TIEKARTAN 2018-2021 TOIMENPITEIDEN RAPORTOINTI

Energiantuotanto ja kulutus

Kulutus ja materiaalit

Vastuullinen vantaalainen

Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen

KAISTA	2018-2021	2022-2025	2025-2029	Tavoitetila 2030	Raportti
Energiantuotanto ja kulutus	<p>Vantaan Energia lisää uusiutuvan energian tuotantoa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Martinlaakson voimalan kaasu-/öljy- kattila muutetaan biopolttoaineille • Kartoitetaan teollisuuden ja kaupungin hukkalämpökohteet ja liitetään potentiaaliset kohteet kaukolämpöverkkoon lämpöpumppuja hyödyntäen • Tarjotaan aurinkosähköä kaupunkilaisille 	<p>Vantaan Energia lisää uusiutuvan energian tuotantoa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selvitetään geotermisen lämmön, aurinkolämmön ja kausivarastoinnin soveltuvuutta kaukolämpötuotantoon, näistä potentiaaliset toteutetaan 	<p>Vantaan Energia luopuu kivihiilestä kokonaan. Vantaan Energia tuottaa kaukolämmön huipputeho biokaasulla ja pelleteillä.</p>	<p>Sähkön ja lämmön tuotanto eivät aiheuta ilmastopäästöjä</p>	<p>Vantaan energia suunnittelee lämmön kausivaraston rakentamista Vantaan Kuusikonmäkeen. Lämpövarasto mahdollistaa laajamittaisen hukkalämpöjen ja uusiutuvien energialähteiden, kuten aurinkolämmön ja geotermisen energian talteenoton lämmityskauden ulkopuolella ja lämmön hyödyntämisen talven pakkaskaudella. Lämpövaraston YVA-menettely käynnistettiin vuonna 2021. Vuonna 2021 Vantaan Energia oli mukana useassa rakenteilla olevassa osakkuusyhtiöidensä 00E4 tuulipuistohankkeessa.</p>
Energiantuotanto ja kulutus	<p>Luodaan tavoitteellinen malli kaupungin energiajohtamiseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiinteistöille asetetaan yhteistyössä käyttäjien kanssa dynaamiset tavoitetasot energiankulutukselle • Tavoitteisiin pääsemiseksi hyödynnetään automaattista analytiikkaa 	<p>Energiajohtamisen malli otetaan käyttöön kaikissa kaupungin kohteissa ja sitä levitetään myös yksityiselle puolelle.</p> <p>Hyödynnetään kysyntäjoustoja ja koneoppimista kaupungin kiinteistöjen energiahallinnassa.</p>			<p>Energiajohtamisen malli on jalkautettu ja toimitilajohtamisen ilmasto-, energia- ja resurssitehokkuustavoitteiden toteutus tapahtuu monin hankkein sekä ohjelmin toimitilojen ylläpidossa ja rakennushankkeissa.</p>

Takaisin

230

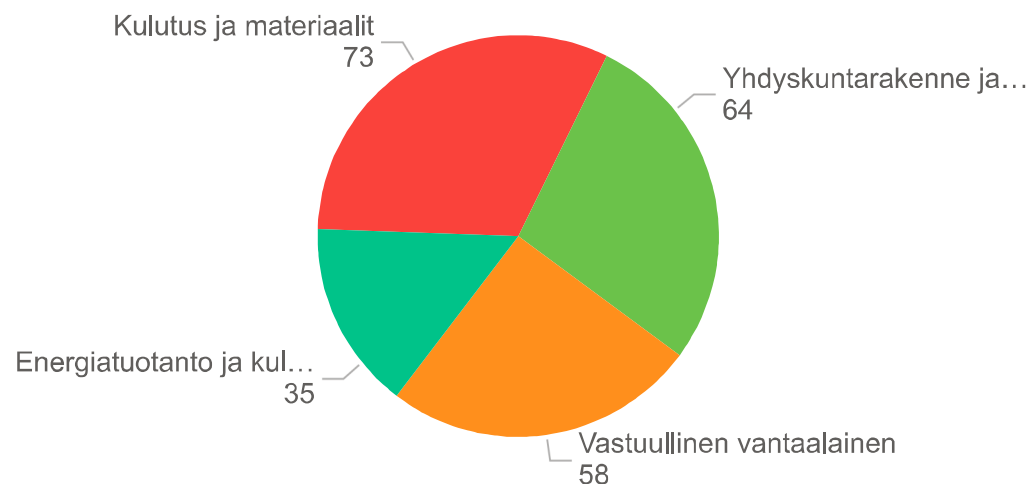
Toimenpidettä

YMPÄRISTÖVAHTI

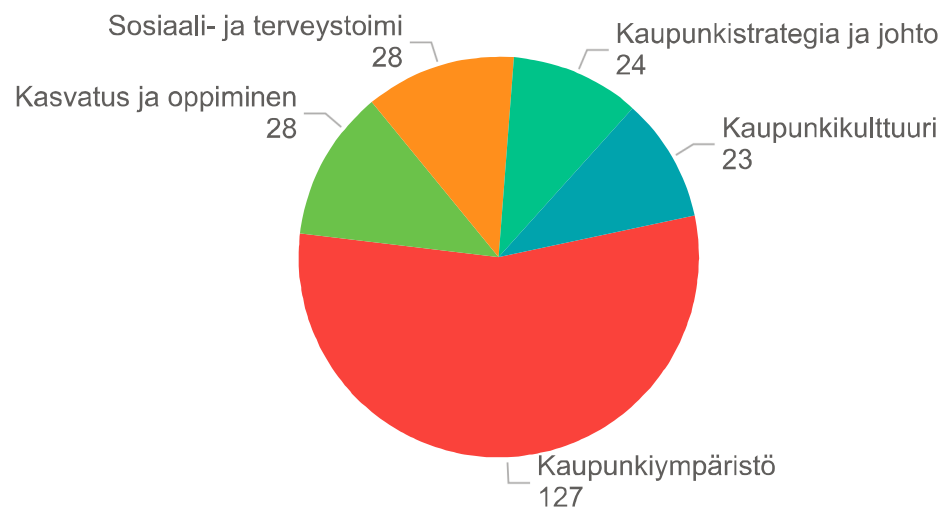
Ympäristövahdista näet koostettua tietoa ympäristötoimenpiteiden etenemisestä ja tuloksista.

Toimenpiteiden
raportit

Toimenpiteiden määrä kaistalla

Toimenpiteiden määrä toimialalla

Päivitetty viimeksi
2.5.2022

LIITE 5

Takaisin

TOIMIALA

Kasvatus ja oppiminen

Kaupunkikulttuuri

Kaupunkistrategia ja johto

Kaupunkiympäristö

Sosiaali- ja terveystoimi

KAISTA

Energiatuotanto ja kulutus

Kulutus ja materiaalit

Vastuullinen vantaalainen

Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen

ETENEMINEN

Jatkuva käytäntö/toiminta	Valmis
96	45
Toteutus	Ei a...
60	17 12

Nollaa suodattimet

YMPÄRISTÖVAHTI 2021-2022

Vantaan kaupungin ympäristötoimenpiteet

This visual does not support exporting.